

MINISTERUL SĂNĂTĂȚII, MUNCII ȘI PROTECȚIEI SOCIALE al
REPUBLICII MOLDOVA

CENTRUL DE MEDICINĂ LEGALĂ

DIRECTOR INTERIMAR

Sergiu TIGHINEANU

R A P O R T

CU PRIVIRE LA ACTIVITATEA CML ÎN ANUL 2019
ȘI OBIECTIVELE PLANIFICATE PENTRU REALIZARE ÎN 2020

Chișinău 2020

I. Rezultatele activității economico-financiare ale Centrului de Medicină Legală pentru anul 2019 și situația ce ține de resursele umane.

Serviciul medico-legal în Republica Moldova este reprezentat, în exclusivitate, de Centrul de Medicină Legală, care în activitatea sa se conduce de Constituția Republicii Moldova, Codul de procedură penală, Codul penal, Codul de procedură civilă, Codul contravențional, Legea nr. 68/2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar, Legea nr. 411/1995 ocrotirii sănătății, Legea nr. 1402/1997 privind sănătatea mentală, Regulamentul Centrului de Medicină Legală aprobat prin hotărârea de guvern nr. 58/2010, normele dreptului internațional și alte acte normative. Centrul este finanțat de la bugetul de stat și mijloacele speciale încasate de la persoanele juridice și fizice, are misiunea de a contribui la îndeplinirea justiției prin efectuarea expertizelor judiciare, extrajudiciare și constatărilor.

Este de menționat că, nici una dintre specialitățile medicale nu execută asemenea lucrări complicate, responsabile, efectuate în condiții nocive și extreme cum ar fi contactul cu lumea interlopă, cercetarea cadavrelor la locul depistării în orice oră și condiții meteorologice, examinarea cadavrelor aflate în stare de putrefacție, scheletizate, existența permanentă a riscului de contaminare cu diferite maladii infecțioase, contact cu substanțe toxice de origine cadaverică și chimică.

Coordonarea activității serviciului pe întreg teritoriu al Republicii Moldova (în afară de Regiunea Transnistreană care are un serviciu analogic și nu se supune CML) este realizată de Centrul de Medicină Legală cu sediul în mun. Chișinău. Toate subdiviziunile Centrului își desfășoară activitatea în conformitate cu regulamentele, instrucțiunile, indicațiile metodice și alte acte normative care reglementează efectuarea diferitor genuri de cercetări medico-legale, aprobate prin ordinul directorului.

Organul colegial de coordonare a activității și a dezvoltării de perspectivă a Centrului în plan organizațional-metodic și clinico-științific este Consiliul administrativ.

În componența centrului intră secții republicane (expertize medico-legale în comisie, toxicologie medico-legală, biologie medico-legală, histologie medico-legală și medico-criminalistică), amplasate în capitală și teritoriale, existente în centrele unităților administrativ-teritoriale ale republicii și municipii (în total 23 de secții). Fiecare secție teritorială deservește inspectoratele de poliție, procuratura, instanțele de judecată și populația din unitatea teritorial-administrativă respectivă. În cadrul acestor secții teritoriale sunt cercetate atât persoanele vii și cadavre, cât și documentele lor medicale. Cercetările medico-legale de laborator se realizează numai în cadrul secțiilor republicane specializate. Serviciul de Psihiatrie medico-legală include secția Psihiatrie medico-legală staționară Chișinău (cu statut republican), secția Psihiatrie medico-legală ambulatorie Chișinău și secția Psihiatrie medico-legală ambulatorie Bălți (ultimele cu statutul secțiilor teritoriale).

Structură organizatorică indicată pe deplin asigură acordarea serviciilor psihiatrico-legale și efectuarea tuturor cercetărilor medico-legale pe întreg teritoriu republicii, secțiile teritoriale efectuează constatări și expertize pe persoane vii, documente medicale, cadavre și cercetarea cadavrelor la locul depistării. Toate probele biologice recoltate se ambalează în modul corespunzător de către experții judiciari medico-legali din teritoriu și sunt transmise pentru efectuarea centralizată în cadrul sectorului de laborator amplasat în mun. Chișinău.

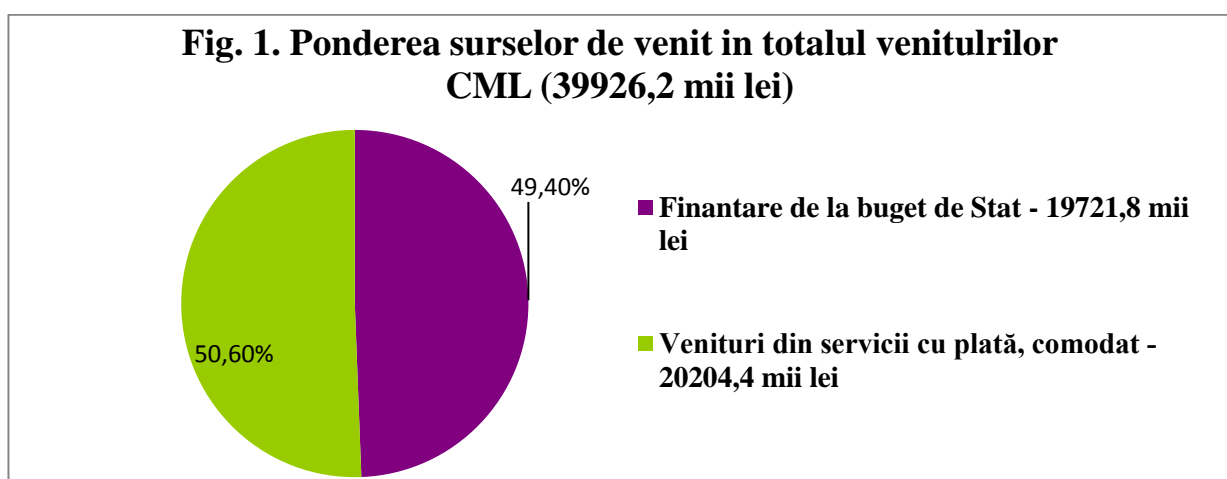
În acest context este de menționat că la data de 9 august 2019, prin hotărîre de guvern nr. 395, au fost aprobate tarifele la serviciile de expertiză judiciară și extrajudiciară privind investigațiile molecular-genetice. Faptul acesta a fost ultimul pas pe calea lungă și anevoioasă spre posibilitatea efectuării expertizelor genetice medico-legale în Republica Moldova. Pe parcursul a mai puțin de 4 luni în anul 2019 au fost efectuate 17 expertize genetice, în cadrul cărora au fost investigate 378 microobiecte.

Venituri

Centrul de Medicină Legală, pe perioada de raportare a anului **2019**, a executat venituri în mărime de **39926,2** mii lei.

- Finanțat de la bugetul de Stat a fost – **19721,8** mii lei,
- Încasări de la prestarea serviciilor cu plată și comodat – **20204,4** mii lei;

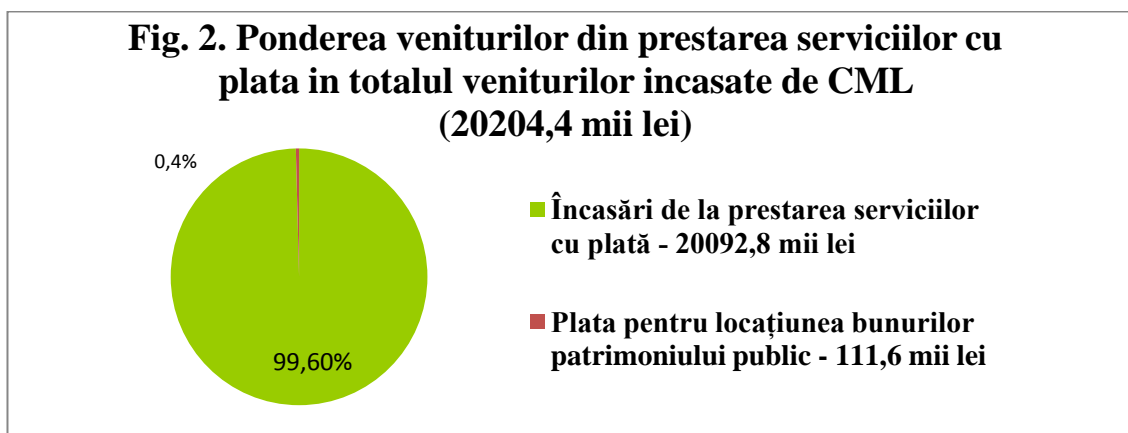
Ponderea surselor de venit ale Centrului în suma totală a veniturilor, sunt reflectate în Fig. 1.

Planul încasărilor de la prestarea serviciilor cu plată și comodat, pentru anul **2019** a constituit **16100,0** mii lei, iar Centrul de Medicina Legală a supraîmplinit planul încasărilor de la prestarea serviciilor cu plata pentru anul **2019** cu **4104,4** mii lei sau cu **25,5** puncte procentuale, acumulând suma de **20204,4** mii lei. Această creștere este datorată volumului mărit de lucru.

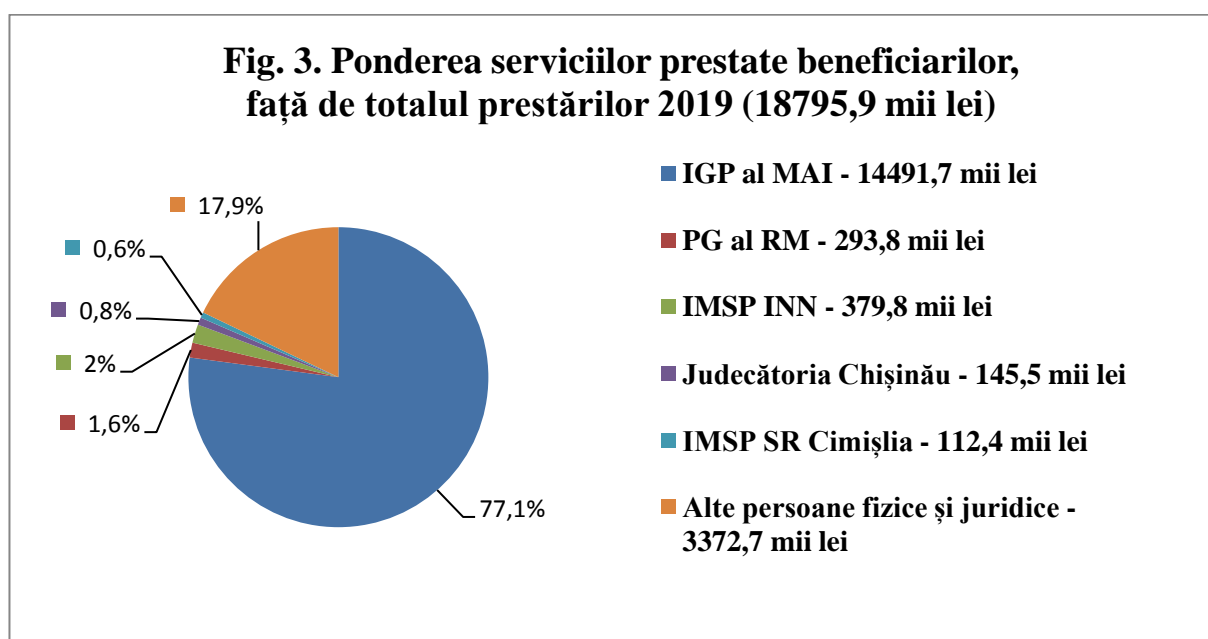
Veniturile încasate de Centrul de Medicina Legală au fost acumulate din: (Fig. 2)

- Cod Eco 142310 „Încasări de la prestarea serviciilor cu plată” – **20092,8** mii lei;
- Cod Eco 142320 „Plata pentru locațiunea bunurilor patrimoniului public” – **111,6** mii lei

În anul 2019, au fost prestate servicii medico-legale contra plată în sumă de **18795,9** mii lei. Dintre cei mai mari beneficiari ai serviciilor medico-legale au fost (Fig. 3):

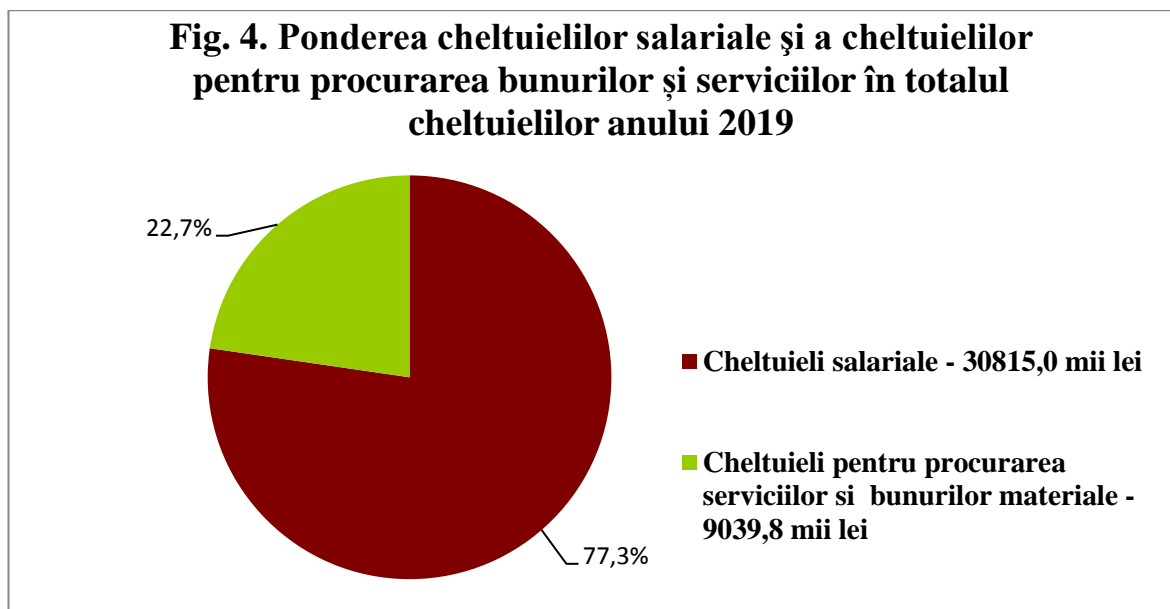
1. Inspectoratul General al Poliției al MAI – 14491,7 mii lei;
2. IMSP Institutul de Neurologie și Neurochirurgie – 379,8 mii lei;
3. Procuratura generală al RM – 293,8 mii lei;
4. Judecătoria Chișinău – 145,5 mii lei;
5. IMSP SR Cimișlia – 112,4 mii lei;
6. Alți beneficiari (persoane fizice și juridice) – 3372,7 mii lei

Cheltuieli de bază

Suma totală a cheltuielilor generale ale anului **2019** au constituit **39854,8** mii lei, dintre care: (Fig. 4)

1. Cheltuielile salariale – **30815,0**mii lei sau **77,3%** din totalul cheltuielilor CML;
2. Cheltuielile pentru procurarea serviciilor și bunurilor materiale – **9039,8** mii lei, sau **22,7%** din cheltuielile generale.

1. Cheltuielile salariale includ:

- 1.1. *Remunerarea muncii* – **78,2 %** din totalul cheltuielilor salariale, sau **24091,0** mii lei;
- 1.2. *Contribuții de asigurări sociale* – **18%** din totalul cheltuielilor salariale, sau **5540,3** mii lei;
- 1.3. *Prime de asigurare obligatorie de asistență medicală* – **3,5%** din totalul cheltuielilor salariale, sau **1084,0** mii lei;
- 1.4. *Indemnizații pentru incapacitatea temporară de muncă* – **0,3%** din totalul cheltuielilor salariale sau **99,7** mii lei.

Conform schemei de încadrare au fost aprobate **324,25** funcții, după cum urmează:

- Experți judiciari – **128,75**;
- personal medical mediu – **73,0**;
- registratori medicali – **23,75**
- personal medical inferior – **77,25**;
- alt personal administrativ-gospodăresc – **21,5** unități.

Funcții efectiv ocupate la momentul raportării – 283,75 funcții, fiind angajate 234 persoane fizice, dintre care 20 persoane fizice prin cumul extern. Funcțiile „înghețate” prin moratoriul Guvernului – 40,5.

Ocuparea statelor de funcții de către persoane fizice la finele anului 2019

	State de funcții	Persoane fizice	Femei
Experți judiciari	128,75	82	30
Personal medical mediu	73,0	39	37
Registratori medicali	23,75	19	19
Personal inferior	77,25	54	40
Alt personal	21,5	20	11
Total	324,25	214	137

Raportul femei/bărbați a constituit 137/77, ponderea femeilor astfel a constituit 64%.

În concediu de îngrijire a copilului – 3 persoane.

Pensionari – 58 persoane (27%)

Dinamica angajării personalului în anul 2019

	Angajați	Eliberați
Experți judiciari	3	5
Personal medical mediu	3	4
Personal inferior	2	2
Alt personal	5	3
Total	13	14

Pentru funcțiile temporar vacante și în legătură cu concediile de îngrijire a copiilor nou-născuți (3 angajați) angajaților din aceste secții li s-au stabilit suplimente pentru volum mărit de lucru în limita fondului de salariu, sau au fost angajate persoane pe perioada concediului de maternitate.

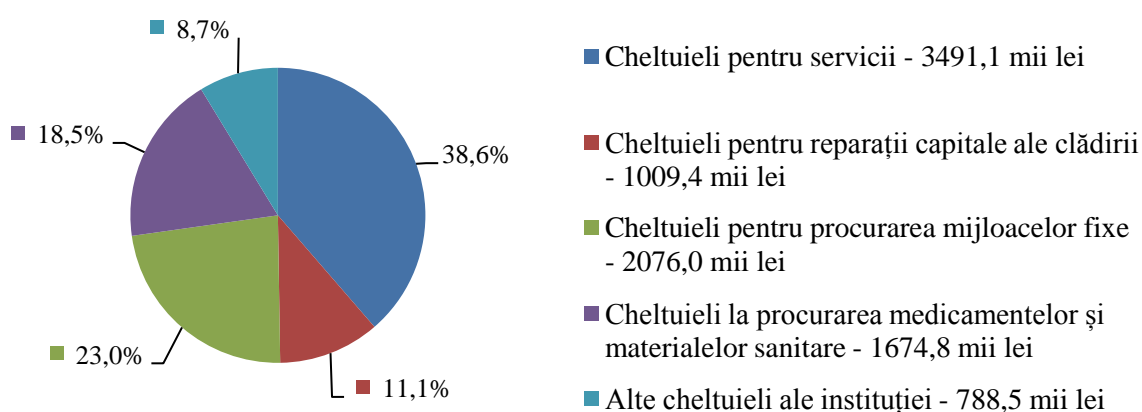
2. Cheltuielile pentru procurarea serviciilor și bunurilor materiale în anul 2019 au constituit 9039,8 mii lei, sau 22,7% din totalul cheltuielilor generale.

Cheltuielile pentru procurarea serviciilor și bunurilor materiale includ (Fig. 5):

- **Cheltuieli pentru servicii** (serviciile comunale, serviciile de transport, serviciile de formare profesională, deplasările în interiorul țării, serviciile medicale, serviciile poștale, reparațiile curente, inclusiv reparațiile curente ale sectoarelor de canalizare internă și externă, precum și rețeaua termică ș.a.) – 3491,1 mii lei;
- **Cheltuieli pentru reparații capitale ale clădirii** (reparații capitale ale intrării centrale, precum și reparațiile secțiilor tanatologie și histologie medico-

- legală, construcția pantei de acces pentru persoanele cu dizabilități, proiectarea arhitecturală a fațadei clădirii ș.a.) – 1009,4 mii lei;
- **Cheltuieli pentru procurarea mijloacelor fixe** (cheltuieli la procurarea utilajelor medicale, balanța analitică, detector FID, spectrofotometru UV/VIZ, generator de hidrogen, butelii pentru gaze, plăți electrice pentru laboratoare, UPS, hote cu flux laminar, tehnică de calcul, scaune, fotolii, banchete, climatizoare, brancarde, jaluzele, sistem de ventilare și refulare, sistem de videomonitorizare, sistem frigorific, bara automatizata metalică) – 2076,0 mii lei;
 - **Cheltuieli la procurarea medicamentelor și materialelor sanitare** – 1674,8 mii lei;
 - **Alte cheltuieli ale instituției** (asigurarea cu alimentație specială – lapte/suc, procurări de combustibili, piese de schimb, materiale de uz gospodăresc, scurte calde și de toamnă, pantaloni și halate de lucru, plafoane-litere, tăblii, ș.a.) – 788,5 mii lei.

Fig. 5. Ponderea cheltuielilor pentru procurarea serviciilor și bunurilor (9039,8 mii lei)

Pe parcursul anului 2019 au fost întocmite:

- 109 – contracte cu diferiți agenți economici;
- 23 – contracte de locațiune/comodat;
- 12 – contracte la prestări servicii;
- 6 – acorduri adiționale la contractelor de deservire și prestări servicii;
- 10376 – facturi fiscale;
- 1409 – ordine de plată.

Rapoartele contabile au fost prezentate lunar, trimestrial, anual cu respectarea termenilor stabiliți de prezentare.

Bugetul Centrului de Medicină Legală în anul 2019 a fost aprobat – **52365,2** mii lei, după rectificatul bugetului de stat, acesta a fost diminuat cu **3430,2** mii lei, fiind precizat planul anual în mărime de – **48935,0** mii lei, executate au fost **39926,2** mii lei, sau **81,6%** din planul anual. Neexecutarea alocațiilor bugetare a constituit **18,4%** sau **9008,8** mii lei.

II. Indicii activității expertale

În cadrul raportului actual voi aborda indicele principale ale activității de bază pentru **2019**.

Indicii de activitate pe parcursul anului **2019** (tabelul 1) constată volumul total de lucru în descreștere cu circa 4%, constituind 69683 de investigații față de 72555 efectuate cu un an în urmă. Putem observa că această scădere provine preponderent din contul expertizelor în comisie și examinărilor pe persoane și documente medicale.

Tendință de scădere continuă a numărului expertizelor în comisie în anul 2019 a constatat un salt, constituind tocmai 26%. Conform datelor obiective, acest fenomen poate fi explicat prin creșterea complexității a fiecărui caz cu dispunerea a mai multor întrebări în cadrul aceleiași ordonanțe, precum și creșterea continuă a expertizelor calității asistenței medicale. Celelalte motive ale dispunerii expertizelor în comisie sunt în descreștere continuă, ceea ce servește drept indicator al calității înalte a expertizelor individuale și primare. Scăderea continuă cu circa 7% din volumul examinărilor pe persoane și documente medicale se explică prin continuarea creșterii numărului cazurilor de dispunere primară a expertizelor judiciare de către organele de drept, comparativ cu practica utilizată anterior de dispunere a expertizelor judiciare în baza constatărilor efectuate. Apreciem această practică ca salutabilă și suntem în așteptare a aplicării abordării asemănătoare privind cadavrele îndreptate pentru cercetarea medico-legală, mai ales prin prisma tendinței de creștere a volumului de cercetări medico-legale pe cadavre.

Pe fundalul indicatorilor abordați anterior, este de menționat majorarea numărului investigațiilor medico-criminalistice cu peste 15%. Considerăm faptul acesta ca fiind îmbucurător, care se explică atât prin fortificarea secției cu un expert judiciar tânăr recent angajat, cât și înviorarea interesului față de acest gen de expertiză.

La restul obiectelor de cercetare volumul de lucru variază nesemnificativ, cu până la 3%.

**Dinamica principalelor obiecte de cercetare medico-legală
raportate la statele de experți judiciari**

Nr.	Obiecte de cercetare	Perioada de timp comparată						
		1992	1997	2007	2012	2017	2018	2019
	Funcții de experți	113,5	100,25	109,5	114,25	115,75	115,75	115,75
1.	Examinări persoane/ doc. medicale	28111	38572	32379	32678	27673	25174	23400
2.	Examinări cadavre	5736	6548	9246	8064	7362	7823	7936
3.	Expertize în comisie	138	141	416	517	342	329	243
4.	Investigații histologice	2326	2312	2628	2900	2644	2860	2623
5.	Investigații biologice	41990	38488	50471	50105	28389	28830	27896
6.	Investigații toxicologice	4431	6125	6915	9686	7192	7347	7363
7.	Investigații medico- criminalistice	277	219	205	261	178	192	222
TOTAL		83009	92405	102260	104211	73780	72555	69683

Cu toate că volumul de lucru a scăzut, reieșind din indicatori, reflectați în tabelul nr. 2, putem constata un supra volum de lucrări medico-legale calculate reieșind din normativele în vigoare, la unele specialități de expertiză, cuprinse între **112%** și **152%**. În această ordine de idei subliniem blocarea a tocmai 40,5 state de funcții, care și determină suprasarcina angajaților. Efectuarea unui volum mare de cercetări pe cadavre determină încărcarea tuturor laboratoarelor medico-legale. Volumul exagerat de lucrări influențează negativ asupra termenilor de executare și calității cercetărilor expertale, utilizării eficiente a resurselor financiare și umane. Este de accentuat că problemele enumerate influențează negativ în mod direct asupra calității, obiectivității și oportunității actului de justiție. Tocmai aceste probleme generează cele mai frecvente reproșuri întemeiate în adresa serviciului medico-legal din partea organelor de drept. Pozițiile ce nu a înregistrat supravolum, iar din contra, neîndeplinirea normativului sunt: examinările pe persoane și documente medicale – cu 6% și expertize medico-legale în comisie – cu 28%. Faptul acesta este ușor explicabil prin argumentele aduse anterior. În medicina legală nu există clasificarea expertizelor în funcție de complexitatea acestora. Totodată, în spatele numărului în scădere a expertizelor în comisie stă creșterea complexității: ca exemplu, o ordonanță simplă de dispunere expertizei pe cadavru rareori conține mai mult de 5-8 întrebări standarde, ordonanțele de dispunere a expertizelor în comisie, la rândul lor, pot conține peste 50 de întrebări,

în unele cazuri și în jur la 100 de întrebări, iar pentru cercetare se prezintă dosare voluminoase ce conțin sute de pagini.

Tabelul nr. 2

**Volumul de lucru real îndeplinit în 2019
în raport cu normativele statelor de funcții aprobate**

nr.	Obiecte de cercetare	Cercetări efectuate	Conform normativele	Supra-volum	Realizat
				Nr.	%
1.	Examinări persoane / documente medicale	23400	24975	- 1575	94%
2.	Examinări cadavre	7936	5220	+ 2716	152%
3.	Expertize în comisie	243	340	- 97	72%
4.	Investigații histologice	2623	2100	+ 523	125%
5.	Investigații biologice	27896	24937	+ 2959	112%
6.	Investigații toxicologice	7363	5299	+ 2064	139%
7.	Investigații medico-criminalistice	222	175	+ 47	127%
TOTAL		69683	58129	6637	117%

În tabelul 3 sunt prezentate datele privind activitatea Serviciului de psihiatrie medico-legală. Volumul de lucru în anul 2019 a scăzut ușor – cu 7% comparativ cu anul 2018, practic în mod egal din contul atât expertizelor în condiții de ambulatoriu cât și celor efectuate în condiții de staționar. Este de subliniat prevalarea absolută a expertizelor judiciare și celor extrajudiciare (adică, serviciilor contra plată) în volumul total de lucru efectuat. La moment în cadrul serviciului sunt completate 12,75 state de funcții ale expertului psihiatrico-legal, dintre care doar 1 stat de expert judiciar psiholog. Este vorba de o situație alarmantă, condiționată de insuficiența stringentă de experți-psihologi, ce condiționează imposibilitatea satisfacerii depline a solicitărilor privind această specialitate de expertiză.

Tabelul nr. 3

**Dinamica volumului de lucru a Serviciului Psihiatrie medico-legală
în raport cu statele de funcții de experți judiciari**

Nr.	Anul	Perioada de timp comparată		
		2017	2018	2019
	Funcții de experți	11	12,75	12,75
1.	Expertiza staționară	133	146	133
2.	Expertiza ambulatorie	824	1343	1244
3.	- SPMLA Chișinău	522	802	726
4.	- SPMLA Bălți	302	541	518
TOTAL		957	1489	1377

În secțiile medico-legale teritoriale volumul de lucru este neuniform (tabelul nr. 4), atât la cercetări pe cadavre cât și la examinări ai persoanelor agresate care este direct proporțional numărului populației raionului respectiv.

Tabelul nr. 4

Volumul examinărilor privind persoane și cadavre realizat în 2019 raportat la normative

Nr.	Subdiviziunea teritorială	State de funcții	Cercetări cadavre		Cercetări persoane/ doc. medicale		Total realizat
			Număr necropsii	Realizat	Număr cercetări	Realizat	
			2019	%	2019	%	
1.	Bălți	3,0	840	350	1667	139	244
2.	Edineț	1,5	270	225	1106	184	204
3.	Rezina	1,0	210	262	512	128	195
4.	Soroca	1,5	231	193	968	161	177
5.	Cimișlia	1,5	250	208	660	110	159
6.	Rîșcani	1,25	197	197	678	136	167
7.	Cahul	2,5	406	203	1104	110	157
8.	Orhei	2,5	428	214	1027	103	156
9.	Fălești	1,5	191	159	861	143	151
10.	Anenii-Noi	1,5	250	208	542	90	149
11.	Nisporeni	1,5	206	172	715	119	145
12.	Tanatologie Chișinău	14,25 (13,5)	2852	141	96	1	141
13.	Criuleni	1,5	178	148	709	118	133
14.	Călărași	1,5	162	135	771	129	132
15.	Sîngerei	1,25	97	97	775	155	126
16.	Dondușeni	1,25	155	155	463	93	124
17.	Ștefan-Vodă	1,5	199	166	455	76	121
18.	Drochia	1,5	159	133	631	105	119
19.	Cantemir	1,5	183	152	478	80	116
20.	Hîncești	2,0	169	106	850	106	106
21.	Strășeni	1,25	115	115	461	92	104
22.	Comrat	1,5	131	109	415	69	89
23.	Clinică Chișinău	5,75 (5,5)	0	0	7169	87	87
24.	Leova	1,25	57	57	135	27	42
25.	Florești	1,0	0	0	152	38	38
TOTAL CML:			7936	–	23400	–	135%

Cel mai mare volum de lucru clinic a fost efectuat de către experții judiciari medico-legali din secțiile teritoriale Bălți, Edineț, Rezina, Soroca, Cimișlia, Rîșcani, Cahul, Orhei, Fălești. Aici este de remarcat ca în unele secții volumul de

lucru efectuat de două ori depășește normativul stabilit, preponderent din contul cercetărilor pe cadavre. Secțiile teritoriale Anenii-Noi, Nisporeni, Tanatologie medico-legală Chișinău, Criuleni, Călărași, Sîngerei, Dondușeni, Ștefan-Vodă, Drochia și Cantemir au supravolumul de lucru cuprins între 49 și 16%, corelând pozitiv cu repartizarea statelor de funcții. Volumul mic de lucru efectuat în secția medico-legală Leova (42%) se explică prin decesul expertului respectiv și suspendarea activității secției, iar îndeplinirea doar a 38% din normativul stabilit la secția medico-legală Florești este motivată de aflarea expertului în concediu de îngrijire a copilului. Este de menționat, că indiferent de sistarea activității unor secții, prestarea serviciilor medico-legale este asigurată în volum deplin prin repartizarea solicitărilor către secțiile teritoriale învecinate.

Fluxul sporit de cadavre ale persoanelor decedate subit la domiciliu aflate la evidența medicilor de familie cu maladii cronice a influențat semnificativ asupra coraportului dintre moartea violentă și neviolentă cercetată în cadrul serviciului medico-legal. După cum rezultă din tabelul nr. 5, ponderea morții neviolente se află în nesemnificativă, dar stabilă creștere cu circa 1-2% din an în an. Ca rezultat, în anul 2019, acest indicator a constituit 65,9%, fiind mai mult decât de două ori mai mare ca ponderea cauzelor violente de deces. Datele prezentate corelează cu supravolumul major de 152% de examinări pe cadavre, analizat anterior. Considerăm că această situație trebuie să fie schimbată, inclusiv prin asigurarea colaborării eficiente a serviciului medico-legal cu organele de drept și asistența medicală primară, prin aprobarea mecanismului funcțional de trimitere a cadavrelor persoanelor decedate la domiciliu la examinare patomorfologică sau eliberarea de către medici de familie a certificatelor medicale constatatoare ale decesului în cazurile persoanelor decedate din cauzele evident neviolente.

Tabelul nr. 5

Structura necropsiilor realizate în cadrul CML în anul 2019 comparativ cu 2017 și 2018

Nr.	Genul morții	2017		2018		2019	
		Număr necropsii	(%)	Număr necropsii	(%)	Număr necropsii	(%)
1.	Moartea violentă	2517	34,19	2536	32,42	2425	30,56
2.	Moartea neviolentă	4627	62,85	5046	64,50	5230	65,90
3.	Nestabilită	218	2,96	241	3,08	281	3,54
TOTAL:		7362	100%	7823	100%	7936	100%

În vederea informațiilor prezentate referitor la raportul între moarte violentă și cea neviolentă este interesant de a examina structura necropsiilor realizate în anul 2019 în funcția de genul morții, cu repartizare pe subdiviziunile teritoriale (tabelul 6). Putem observa decalajul radical de 50% dintre procentajul maximal al

examinărilor cadavrelor decedate din cauzele neviolente, constatat la Bălți (81%) și cel minimal, ce are loc la Hîncești (32%). Datele statistice demonstrează că la majoritatea secțiilor teritoriale prevalează examinările cadavrelor persoanelor decedați din cauzele neviolente, constituind 60-76% în 13 secții teritoriale și 50-60% în 7 secții teritoriale. Doar în două secții: Rîșcani și Hîncești prevalează moartea violentă.

Tabelul nr. 6

**Structura necropsiilor realizate în anul 2019
în funcția de genul morții, repartizată pe subdiviziuni**

Nr.	Subdiviziunea	Cercetări cadavre				Moarte neviolentă %
		Număr necropsii	Moarte violentă	Moarte neviolentă	Cauza nestabilită	
1.	Bălți	840	139	683	18	81
2.	Criuleni	178	59	118	1	76
3.	Chișinău	2852	708	1996	148	70
4.	Cahul	406	97	286	23	70
5.	Orhei	428	125	294	9	69
6.	Dondușeni	155	44	108	3	69
7.	Comrat	131	41	88	2	67
8.	Fălești	191	60	126	5	66
9.	Cimișlia	250	83	159	8	64
10.	Strășeni	115	41	74	0	64
11.	Călărași	162	60	102	0	63
12.	Edineț	270	100	167	3	62
13.	Nisporeni	206	75	128	3	62
14.	Cantemir	183	66	112	5	61
15.	Rezina	210	76	122	12	58
16.	Sîngerei	97	41	54	2	56
17.	Anenii Noi	250	97	138	15	55
18.	Leova	57	26	31	0	54
19.	Drochia	159	71	85	3	53
20.	Soroca	231	101	123	7	53
21.	Ștefan Vodă	199	95	99	5	50
22.	Rîșcani	197	114	82	1	42
23.	Hîncești	169	106	55	8	32

Din datele prezentate putem concluziona următoarele. Situația privind structura necropsiilor este una alarmantă: serviciul medico-legal îndeplinește un volum enorm de autopsii inutile, ce condiționează scădere generală a calității serviciilor medico-legale din motivul suprasarcinii asupra experților judiciari medico-legali, tergiversarea efectuării expertizelor judiciare în cazurile de moarte violentă, aduce prejudiciul bugetului de Stat prin cheltuielile nejustificate privind

examinarea cazurilor de moarte neviolentă. În această ordine de idei subliniem încă o dată necesitatea schimbării situației, mai ales din perspectiva exemplului a cel puțin două secții teritoriale, ce demonstrează posibilitatea reală de a face aceasta.

Examinările pretinselor cazuri de tortură, tratament inuman sau degradant, alte activități medico-legale sunt reflectate în tabelul nr.7.

Tabelul nr. 7

Alte activități medico-legale

Nr. d/o	Tipul de activitate	Nr. solicitărilor
1.	Pretinse cazuri de tortură, tratament inuman sau degradant	458
2.	Cazuri discutate la conferințe clinico-anatomice	40
3.	Participări la judecată, audieri, etc.	401
4.	Cercetări la fața locului	1223

III. Concluzii generale privitor la realizarea obiectivelor stabilite pentru anul 2019 cu propuneri privind la unele măsuri de ameliorare

1. Am confirmat certificatul de acreditare națională №2766/15.02.2016 (totul este pregătit pentru vizita anuală a reprezentantului CNEAS);
2. Angajații CML sunt asigurați cu alimentație specială de protecție, în mun. Chișinău cu lapte, în secțiile teritoriale cu suc natural;
3. Toți angajații ai CML sunt instruiți în privința securității și sănătății în muncă;
4. Paza sediului central al instituției și secțiilor serviciului psihiatrie amplasate în mun. Chișinău (3 posturi) este asigurată de ÎS „Paza de Stat” a MAI 7/24. Toate secțiile raionale și casieria Centrului sunt amenajate cu sistemele de alarmă a intrării nesancționate și antiincendiară.
5. Au fost efectuate lucrările de amenajare a teritoriul adiacent instituției prin pavarea drumurilor, reparația capitală a intrării centrale cu instalarea intrării pentru persoane cu nevoi speciale;
6. A fost finisată reparația capitală în secțiile Tanatologie medico-legală Chișinău și Histologie medico-legală cu repararea capitală a sistemului frigorific, instalarea rezervorului de inox pentru apă, procurarea brancardelor din inox;
7. A fost renovat capital sistemul de ventilare în secție Toxicologie medico-legală;
8. A fost finisată reparația capitală a acoperișului ambilor blocuri ai Centrului;
9. Subdiviziunile CML au fost completate cu tehnica de calcul: calculatoare personale și laptop-uri, surse de alimentare neîntreruptibilă (UPS), imprimante și unități 3-in-1;
10. Laboratorul genetic funcționează pe deplin;
11. A fost validată și se utilizează pentru determinarea alcoolemiei sangvine metoda gas-cromatografică cu detector fid cu termostatare;

12. Secția Toxicologie medico-legală a fost amenajată cu balanța analitică de precizie înaltă, spectrofotometru UV/VIZ, generator de hidrogen și un detector-fid suplimentar;
13. Întru respectarea Regulamentului cu privire la utilizarea sistemului de supraveghere video a fost asigurată restricționarea accesului către înregistrările video;
14. A fost finalizată elaborarea metodicilor-tip de efectuare a expertizelor, reglementată de Legea 68/2016 – 14 metodici. Au fost obținute 11 certificate de inovator;
15. Au fost efectuate testele interlaborator cu Centrul Național de Transfuzie a Sângelui și cu Dispensarul Republican de Narcologie;
16. Au fost organizate 3 conferințe științifico-practice și un curs de instruire, cu participarea a tuturor experților judiciari medico-legali, precum și personalului medical mediu;
17. A fost menținută funcționarea sistemului de Control Intern Managerial cu completarea chestionarului respectiv și emiterea Declarației de Răspundere Managerială;
18. Au fost întreprinse activități de implementare a standardelor ISO 9001 și 17025;
19. Au fost promovați la examenul de calificare 2 experți judiciari, la examen de evaluare – 6 experți judiciari;
20. Colaboratorii Centrului au participat la elaborarea următoarelor proiecte de acte normative:
 - Regulamentul Centrului de Medicină Legală;
 - Proiectul Hotărârii de Guvern ”Cu privire la aprobarea Regulamentului privind gestionarea materialului biologic și a informației genetice”;
 - Proiectul Hotărârii de Guvern cu privire la expertiza genetică;
 - Hotărârea de Guvern nr.395/2019 privind completarea HG nr.194/2017 cu tarifele pentru expertiza ADN
 - Proiectul ordinului MSMPS cu privire la modificarea și completarea Ordinului Ministerului Sănătății cu privire la recoltarea și analiza probelor biologice pentru stabilirea alcoolemiei, consumului de droguri și de alte substanțe psihotrope, de medicamente cu efecte similare acestora;
 - Ordinul MSMPS privind aprobarea Regulamentului cu privire la prestarea serviciilor medico-legale contra plată în cadrul Centrului de Medicină Legală;

IV. Aprecierea proprie a administrației

vis a vis de rezultatele obținute în anul de referință

1. Acțiunile din anul 2019 au fost întreprinse din perspectiva menținerii strategiei anilor precedenți, totodată unele din cele menționate au fost realizate în premieră.

2. Relațiile cu conducerea Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției sociale poate fi apreciată ca pozitivă. Sperăm la o susținere principială în tot ceea ce privește activitatea noastră. Privitor la relațiile cu Ministerul Justiției, Centrul Național de Expertize Judiciare, Procuratura Generală sunt rezervate, MAI la nivel de urmărire penală sunt relații foarte bune, iar cu alte subdiviziuni MAI lasă de dorit.
3. Serviciul de Medicină Legală are obligațiuni și responsabilități sporite, la un volum mare de lucru și complicat în condiții nocive.

V. Obiectivele trasate în fața colectivului pentru anul 2020

1. Asigurarea funcționalității depline a tuturor subdiviziunilor;
2. Continuarea lucrului pentru obținerea certificării conform standardelor ISO 9001 și 17025;
3. Promovarea de urgență a aprobării noului Regulament al Centrului de Medicină Legală;
4. Fortificarea secției toxicologie medico-legală prin implementarea investigațiilor la prezența substanțelor etnobotanice în material biologic;
5. Lărgirea relațiilor naționale și internaționale prin semnarea acordurilor de colaborare;
6. Continuarea centralizării arhivei și arhivării documentației, inclusiv rapoartelor de expertiză judiciară în format electronic;
7. Crearea bazei de date unice ale instituției cu posibilitatea implementării sistemului informațional de circuit al documentelor;
8. Participarea la organizarea forurilor practico-științifice naționale și participarea la foruri naționale și internaționale;
9. Colaborarea cu sectorul neguvernamental în vederea soluționării unor probleme sociale precum violența sexuală, violența în familie și altele;
10. Fortificarea relațiilor de colaborare cu instituțiile publice de expertiză judiciară și organele de drept, pentru asigurarea unor cercetări medico-legale de o calitate adecvată;
11. Asigurarea salarizării experților în concordanță cu cerințele și volumul mărit de lucru.
12. Finisarea lucrărilor de amenajare a teritoriului cu amenajarea parcării și reparația capitală a fațadei sediului central al Centrului cu implementarea tehnologiilor de economie a energiei termice;
13. Elaborarea proiectelor de dezvoltare instituțională și aplicarea acestora în adresa potențialilor finanțatori și parteneri externi.

Director interimar

Sergiu TIGHINEANU